

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Факультет туризму

Кафедра економіки та менеджменту

ЛЕКЦІЯ №1
ПРЕДМЕТ, МЕТОД ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ
МАКРОЕКОНОМІКИ

з навчальної дисципліни:
«Макро- та мікроекономіка»

підготовки *БАКАЛАВРІВ*
галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**
(спеціальність 073 – «Менеджмент»)

Лекція обговорена і затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту
(протокол № 5 від "10" грудня 2020 року)

Укладач(і):
О. І. Завидівська, к.е.н., доцент, доцент
кафедри економіки та менеджменту

Львів – 2020

План

1.1. Об'єкт і предмет макроекономіки

1.2. Методологія макроекономіки

1.3. Роль макроекономіки в житті суспільства

1.1. Об'єкт і предмет макроекономіки

Макроекономіка – це теоретична наука, що вивчає поведінку великих груп господарюючих суб'єктів і національної економіки в цілому з погляду ринкового механізму і державного регулювання.

Головним завданням макроекономіки є сприяння підвищенню ефективності функціонування національної економіки, забезпечення зростання темпів її розвитку, тому *об'єктом* її дослідження є економіка країни в цілому.

Предметом макроекономіки є вивчення функціонування національної економіки в цілому, факторів, які визначають її зміни в короткостроковій та довгостроковій перспективах, включаючи вплив економічної політики держави.

Основними проблемами, які досліджує макроекономіка, є:

- економічне зростання і його темпи;
- економічний цикл і його причини;
- рівень зайнятості і проблема безробіття;
- загальний рівень цін і проблема інфляції;
- рівень процентної ставки і проблеми грошового обігу;
- стан державного бюджету, проблеми фінансування бюджетного дефіциту і державного боргу;
- стан платіжного балансу і проблеми валютного курсу;
- проблеми макроекономічної політики.

Макроекономіка досліджує раціональне використання обмежених виробничих ресурсів з метою досягнення максимальної соціально-економічної ефективності.

Макроекономічна наука містить *позитивний* і *нормативний компоненти*.

1.2. Методологія макроекономіки

Макроекономіка використовує різноманітний інструментарій для дослідження економічних систем. **Загальнонаукові методи** пізнання включають *діалектику* та

логіку. Спеціальні методи – це методи *наукової абстракції, індукція і дедукція, принципи єдності логічного й історичного, моделювання процесів, прогнозування* тощо. У сукупності вони складають методологію макроекономіки.

Діалектика (в перекладі з грецької мови – «уміння вести бесіду») – це наука про найбільш загальні закони розвитку суспільства і людського мислення. Вона є органічною системою категорій і законів у їх взаємозв'язку і розвитку, від нижчого до вищого, від старого до нового.

Широкого застосування в макроекономіці отримали *методи припущення «за інших однакових умов» та «людина завжди поводить себе раціонально»*.

Велике значення має в макроекономіці такий метод поглибленого пізнання суті економічних систем як метод **наукової абстракції**.

У макроекономіці використовують також *метод аналізу і синтезу*.

Макроекономічні явища і процеси мають досить добре виражений системний характер, а тому широко використовується *індуктивний та дедуктивний методи*, за якими рух пізнання здійснюється, у першому випадку, від вивчення одиничних конкретних явищ до виявлення загального, а у другому, навпаки, рух процесу пізнання відбувається від загального до конкретних одиничних фактів.

За допомогою *методу історичного і логічного аналізу* в макроекономіці вивчаються конкретні події, які відбуваються у національній економіці; вони узагальнюються і типізуються, визначаються тенденції (логіка) їхнього розвитку; передбачаються можливі варіанти подальшого перебігу подій.

Як і всі економічні явища, макроекономічні потребують *кількісного і якісного аналізу*. Крім того, визначення і порівняння кількісних показників здійснюються також за допомогою *статистично-графічного методу*. Єдність кількісного і якісного аналізу в макроекономіці проявляється у дослідженнях безробіття та інфляціях, державного боргу та інших явищ.

Окрім розглянутих методів, в макроекономіці застосовують *метод аналогій*. Часто в макроекономіці звертаються до *методу порівняння*.

Оскільки експеримент не може широко застосовуватися в макроекономіці, то неабияку роль відіграє в ній використання такого методу наукових досліджень, як *моделювання*, яке набрало ваги з часу широкої реалізації комп'ютерного потенціалу.

Ринкові моделі поділяють на *статичні і динамічні*.

Макроекономічні моделі є формалізованими (логічно, графічно і алгебраїчно) описами різних економічних явищ і процесів з метою виявлення функціональних взаємозв'язків між ними. **Макромоделі** – це математичні рівняння, у яких виражені реальні економічні процеси в абстрактному, спрощеному вигляді.

Створення моделі означає віднаходження функції, що поєднує екзогенні та ендогенні макроекономічні параметри.

Екзогенні величини – це величини, що знаходяться поза макромоделями. Вони є вихідною інформацією, яка вводиться у модель. До такої інформації відносять, наприклад, технологію виробництва, поведінку макроекономічних суб'єктів на різних ринках, рівень оподаткування, обсяг державних закупівель тощо.

Ендогенні величини – це величини, що визначаються в результаті розв'язання рівняння (моделі). Це можуть бути: величина національного доходу, рівень зайнятості, процентна ставка, величина заробітної плати, рівень цін тощо.

В основу макроекономічного аналізу покладена **проста модель колових потоків** (чи модель кругообігу ВВП, доходів і витрат). В своїй спрощеній формі ця модель включає два макроекономічні суб'єкти: домогосподарства і підприємства (рис. 1.1.).

Важливим поняттям макроекономічної теорії є категорія «економічна рівновага». Вона має концептуальний характер тому, що означає такий стан національної економіки, коли на всіх ринках одночасно встановлюється рівність попиту і пропозиції. Рух до економічної рівноваги ставить на мету встановлення рівноважних цін, забезпечення повної зайнятості та помірної інфляції, а також сталого економічного зростання. Але це тільки ідеальна конструкція, у реальному житті макроекономічна рівновага є недосяжною.

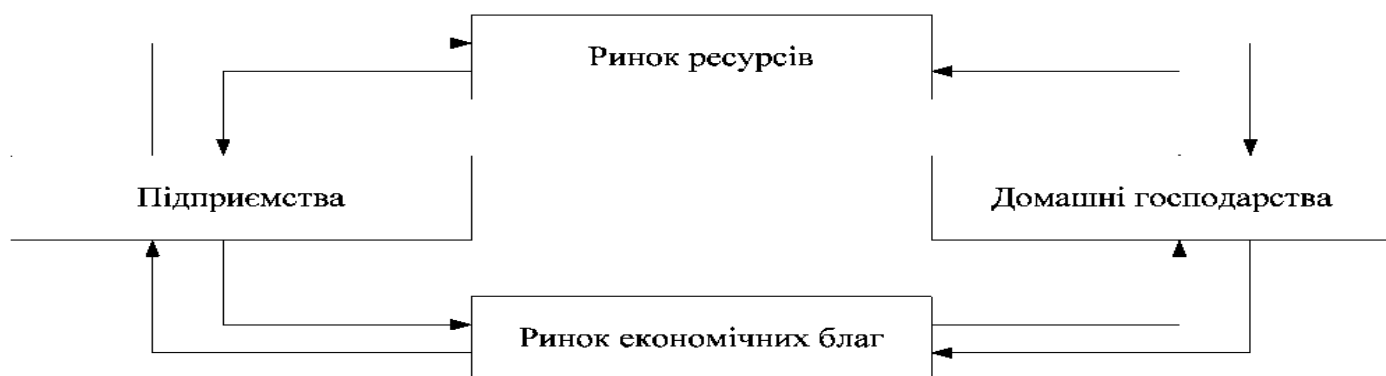

Рис. 1.1. Модель кругообігу ВВП, доходів і витрат

1.3. Роль макроекономіки в житті суспільства

Макроекономіка, як самостійний розділ економічної науки, виконує три основні функції: практичну, пізнавальну та світоглядну.

Практична функція полягає у розробці наукових основ управління господарською практикою, проведенні макроекономічного аналізу для пошуку адекватних форм розв'язання економічних суперечностей.

Пізнавальна функція макроекономіки полягає у розкритті сутності економічних явищ і процесів, а також категорій і форм їх вияву, властиві їм внутрішні суперечності.

Світоглядна (виховна) функція макроекономіки покликана формувати новий тип економічного і політичного мислення. Світоглядна функція макроекономіки має також виховний вимір. Адже вивчення макроекономіки сприяє формуванню у громадян цілісного уявлення про функціонування економіки на національному рівні.

З практичною функцією макроекономіки тісно пов'язана проблема розв'язання **фундаментальної суперечності суспільства**: суперечності між безмежними потребами людей та обмеженістю економічних ресурсів. Усі наявні ресурси, включаючи час, мають *альтернативний характер*. Суспільство і кожна людина окремо змушені постійно обирати: що виробляти, як використовувати наявні гроші, чим займатися доцільніше у конкретну годину? Висновок же з попередніх міркувань полягає у тому, що **будь-яке макроекономічне рішення пов'язано з альтернативністю вибору**.